

Knjiga proroka Joela i laodicejska Crkva adventista sedmoga dana - broj sedamnaest

Jeff Pippenger

2025-12-23

Broj sedamnaest

Posljednji smo članak završili nedovršenim razmatranjem proročanstava Abrama i Pavla, koja redak po redak tvore razdoblje od 430 godina, sastavljeno od 30 godina nakon kojih slijedi 400 godina. Pretpostavljam da ondje u svijetu teologije ima nekih koji bi tih 30 godina mogli smatrati razdobljem koje dolazi nakon 400 godina, no kada se o tome govori općenito, tih se trideset godina pripisuje početku razdoblja. Je li to 400 nakon kojih slijedi 30, ili 30 nakon kojih slijedi 400? To je trideset nakon kojih slijedi četiri stotine, jer postoji mnogo svjedoka koji potvrđuju tridesetogodišnje razdoblje, povezano s drugim proročkim razdobljem koje nakon njega slijedi.

Josip je imao trideset godina kad je stupio u službu faraonu u Postanku 41:46. Tada je započelo sedam godina obilja, nakon kojih je uslijedilo sedam godina gladi. Josipa, kao prasliku Krista u tridesetoj godini života, slijedila su dva razdoblja od 2520 dana. Kad je Krist imao trideset godina, uslijedila su dva razdoblja od 1260, koja zajedno čine 2520; što se pak povezuje sa sedam vremena nad dva kraljevstva.

Davidu je bilo trideset godina kad je postao kralj, i vladao je četrdeset godina, kao što je zabilježeno u 2 Samuelovoj 5:4. David je pralik Krista, a kad je Kristu bilo trideset godina, bio je kršten, a zatim odveden u pustinju na četrdeset dana; potom je nakon svoga uskrsnuća, koje je bilo predodređeno Njegovim krštenjem, ostao i osobno poučavao učenike četrdeset dana. Na križu je razorenje Jeruzalema bilo u milosrđu odgođeno za četrdeset godina, usporedno s četrdeset godina umiranja u pustinji na početku njihove savezničke povijesti.

Ezekielu je bilo trideset godina kada je bio pozvan da bude prorok u Ezekielu 1,1. Neću sada odvajati vrijeme da se osvrnem na razdoblje koje je uslijedilo nakon Ezekielove tridesete godine, nego ću umetnuti kratak AI-sažetak utvrđenih činjenica o tome koliko je dugo trajala njegova služba. „Ezekielova proročanstva među najpreciznije su datiranim u Starome zavjetu, s 13 određenih datuma navedenih diljem knjige. Svi se oni računaju od godine Jojakinova izgnanstva (597. pr. Kr. kao 1. godina), pružajući jasan kronološki okvir koji obuhvaća oko 22 godine.”

Isus je imao trideset godina kada je bio kršten, a zatim je potvrdio Savez s mnogima za jedan tjedan.

Antikristom se proročki upravlja po obrascu Krista, i kao što je Krist trideset godina bio u pripravi da preuzme svoje djelo kao Nebeski Veliki Svećenik, tako je proročko razdoblje od trideset godina pripreme, određeno za antikrista, trajalo od uklanjanja „svagdašnje“ 508. godine pa sve do 538. godine. Tada je papinstvo bilo osnaženo kao krivotvoreni veliki svećenik, kao što je Krist bio pomazan silom pri svome krštenju, jer bi 1260 godina papinske tame bilo usporedno s Kristovih

1260 dana čiste svjetlosti od Njegova krštenja do križa, što se podudara sa smrtonosnom ranom papinstva 1798. godine.

Nijedno od tih prethodnih dvostrukih razdoblja koja započinju tridesetogodišnjim razdobljem ne prethodi Abramovu prvom koraku u njegovu trostupanjskom savezničkom procesu. Stoga se Abramovo spominje kao prvo, premda je to moglo biti samo tako nakon što ga je potvrdilo Pavlovo drugo svjedočanstvo. Kada je Pavao napisao svoje riječi, proročanstvo od 400 godina postalo je proročanstvo od 430 godina, u kojemu je prvih 30 godina odvojeno od posljednjega vremenskog razdoblja.

Tvrdim, na temelju Kristova karaktera, kako je prikazan kao Alfa i Omega, da u savezničkom procesu sto četrdeset i četiri tisuće, koji su omega u odnosu na Abramovo i Pavlovo dvostruko proročanstvo o trideset godina — nakon kojih slijedi četrismo godina — mora imati svoj pandan u omegi povijesti saveza, a to je povijest pečaćenja sto četrdeset i četiri tisuće. Razdoblje od trideset godina, nakon kojega slijedi drugo, zasebno razdoblje, mora se ispuniti na način koji ne primjenjuje vrijeme, nego ispunjava Abramovo temeljno proročanstvo od 430 godina. Bilo bi dobro da ponovno pročitate tu prethodnu izjavu, a zatim se vratite na ovu točku i nastavite dalje.

Isus, Josip, David i Ezekiel svi su trideset godina bili pripremani za djelo koje će biti prasluka Božjega naroda u posljednjim danima. Prorok Ezekiel, Josip kao prasluka Krista svećenika i David kralj. Četiri simbola, ali jedan od simbola koji predstavlja Nebeskoga Velikog Svećenika ima ljudskog i božanskog predstavnika. Ta se četiri svjedoka svi slažu s Abramovih 30 godina nakon kojih slijedi proročko razdoblje.

Antikrist je bio trideset godina u pripremi, a zatim osnažen za 1260 godina sve dok nije primio svoju prvu smrtnu ranu 1798. godine. On je simbol druge smrti, jer ponovno umire kada se zaključi vrijeme milosti. Druga smrt jest vječna smrt. Mi služimo uskrsnom Spasitelju, jer Krist nije umro za vječnost; nije umro drugom smrću. Kada se zacijeli smrtonosna rana papinstva, Otkrivenje trinaesto utvrđuje da će ono ponovno vladati 42 mjeseca, što predstavlja proročko razdoblje, bez vremenskoga elementa.

Kada ona bude uskrišena pri nedjeljnom zakonu, vojska koja se protivi njezinu djelu jesu oni koji su uskrišeni na kraju tri i pol dana iz jedanaestoga poglavlja Otkrivenja. Dvije uskrsnule sile, od kojih su obje stijegovi, jedna sedmodnevnoga subotnjeg dana, a druga sunca, postaju točka odnosa za čitav svijet, dok čovječanstvo donosi svoj konačni izbor za život ili smrt.

U vrijeme nedjeljnoga zakona, antikrist, koji je također zvijer, predstavljat će trostruki savez zmaja, nje same (zvijeri) i lažnoga proroka. Te će se tri sile ujediniti protiv Božje crkve, koja treba biti uzdignuta iznad svih gora. Božja pobjedonosna crkva nalazi se u pripremi trideset godina, ne trideset doslovnih godina, nego utvrđeno proročko razdoblje uz koje je vezan broj trideset i koje je još uvijek na snazi kao proročanstvo nakon zapovijedi iz 1844., koja je označila da primjena proročkoga vremena više nije bila valjana. Jednostavno je vidjeti da trideset godina predstavlja razdoblje pripreme za proroka, svećenika i kralja koji će, kao pobjedonosna crkva, predstavljati kraljevstvo slave. Četiri svjedoka Ezekiela, Krista, Josipa i Davida predstavljaju autoritet Božjega kraljevstva u istome vremenskom razdoblju u kojem papinstvo i trostruki savez vode svijet prema

Armagedonu.

Pobjedonosna crkva biva uzdignuta pri donošenju nedjeljnog zakona u Sjedinjenim Državama, i prema svjedočanstvu Staroga i Novoga zavjeta, zavjetni narod, koji čini sto četrdeset i četiri tisuće, treba postati kraljevstvo svećenika.

I vi se kao živo kamenje ugrađujete u duhovnu kuću, za sveto svećenstvo, da prinosite duhovne žrtve, ugodne Bogu po Isusu Kristu. 1 Petrova 2,5.

Svećenici su trebali imati trideset godina kada bi počeli služiti u hramu, stoga postoji razdoblje vremena prije nedjeljnog zakona tijekom kojega se priprema svećenstvo da služi kao prinos mahanja prvina. Svećenici, koji su sto četrdeset i četiri tisuće, prikazani su kao Leviti u procesu očišćenja koji izvršava Glasnik Saveza. Postoji proročko razdoblje koje vodi do nedjeljnog zakona, u kojemu proces očišćenja priprema posvećenu službu za razdoblje kasne kiše. Priprava završava kod nedjeljnog zakona, pa tako razdoblje od trideset predstavlja pripravu svećenikā, te stoga odgovara propisanoj dobi za svećenika. Krist je kao Veliki Svećenik započeo svoju službu s 30 godina, a budući da Josip predstavlja Krista kao pralik, i on je započeo svoju službu s trideset godina. Krivotvoreni Krist bio je 30 godina u pripravi, pa tako imamo tri svjedoka da razdoblje od 30 godina predstavlja pripravu svećenstva.

„Veliko pitanje koje je na domaku izdvojiti će one koje Bog nije postavio, i On će imati čistu, istinsku, posvećenu službu pripremljenu za kasnu kišu.” Selected Messages, knjiga 3, 385.

Sestra White izravno naučava da je, kad god je crkva čista, Duh proroštva djelatna. Kada veliko pitanje odstrani kukolj, imat ćete posvećenu službu sastavljenu od Isusa i Josipa svećenika koji je i božanski i ljudski, Isusa i Ezekijela proroka, Isusa i Davida kralja. Oni koji su pripravljeni tijekom razdoblja simboliziranog s trideset godina trebaju biti među sto četrdeset i četiri tisuće i prikazani su kao proroci, svećenici i kraljevi. Sva tri čovjeka biblijski su simboli Kristova djela kao proroka, svećenika i kralja, pa nam broj trideset dopušta zaključiti da u svakoj od te tri kategorije koje nastaju putem biblijskih simbola koji su bili pripravljeni trideset godina, kada se združe s Kristom, predstavljaju sjedinjenje božanstva s čovječtvom. Stoga su oni svećenici koji se pripravljaju tijekom simboličnog tridesetogodišnjeg razdoblja prikazani kao stijeg božanstva sjedinjenog s čovječtvom.

Četrdeset i dva mjeseca završnoga papinskog krvoprolića odvijaju se dok Krist četrdeset i dva mjeseca hodi među ljudima u osobi svojih učenika. Četrdeset i dva mjeseca ropstva i tlačenja završavaju izbavljenjem, kako je predočeno u 430 godina Abramova dvostrukog proročanstva. Abramovih četiri stotine godina završava izbavljenjem na Crvenome moru, što je klasičan biblijski prikaz završetka vremena milosti, na kraju simboličnih 42 mjeseca pape.

Četrdeset i dva mjeseca predstavljaju vrijeme kušnje od nedjeljnoga zakona u Sjedinjenim Državama do završetka ljudskog vremena milosti. Ipak, tijekom tih 42 mjeseca, nakon tridesetogodišnjega razdoblja pripreme, Krist potvrđuje savez u osobi ostatka. Antikristov krivotvoreni svećenik dolazi svome konačnom svršetku upravo ondje gdje je Krist umro u svojoj liniji, što je upravo ondje gdje je faraon, kralj Egipta, umro u svojoj liniji. Na gori Karmelu proroci

Baalovi bili su pobijeni, čime se predočuje smrt lažnoga proroka kod nedjeljnoga zakona. Kod nedjeljnoga zakona imate lažnoga proroka koji je tada ubijen, zmaja predstavljenoga faraonom i zvijer predstavljenu papinstvom. Sve je to predstavljeno kod nedjeljnoga zakona u sukobu s Božjim svećenicima, kraljevima i prorocima. Crkva se pročišćava neposredno prije nedjeljnoga zakona i dar proroštva biva obnovljen — upravo ondje gdje lažni prorok umire. Od tada nadalje, bitka se vodi oko istinite ili lažne proročanske poruke.

Simbolično razdoblje od 30 godina predstavlja razdoblje koje prethodi zakonu o nedjelji. To je razdoblje pripreme za svećenike, jer im je Krist u svemu primjer, budući da su to oni koji slijede Jaganjca. Unutar prvih 30 godina Abramova proroštva savez je bio uspostavljen, čime se pokazuje da, što god razdoblje pripreme za svećenike predstavljalo, ono jest razdoblje u kojem Gospodin obnavlja svoj savez sa sto četrdeset i četiri tisuće, kako je predočeno alfom povijesti Abrama. To je razdoblje pripreme za svećenike koji počinju služiti pri zakonu o nedjelji, u dobi od trideset godina, kada su pomazani Duhom Svetim kao što je bio Krist pri svojem krštenju. Još jedna istina koja se može izvesti iz alfe povijesti Abrama jest da, što god predstavljalo razdoblje koje vodi do zakona o nedjelji, ono mora biti od iznimne važnosti, jer je omega uvijek moćnija od alfe. Zakon o nedjelji omega je koju predstavljaju 22. listopada 1844., križ, Pasha u Egiptu, i tako dalje.

Nedjeljni zakon predstavlja kraj razdoblja koje je predočeno tridesetogodišnjim razdobljem. On je bio unaprijed predočen gotovo svakom glavnom spasenjskom pričom, a ujedno je i završetak savezničke povijesti izabranoga naroda koja je započela s Abramom. Uz takvu vrstu proročanske težine dokaza u vezi sa završetkom toga razdoblja, i uz ozbiljnu svrhu samoga razdoblja, što bi bila početna točka?

Postoji proročko razdoblje predstavljeno s trideset godina koje se, na temelju mnoštva svjedoka, završava kod nedjeljnog zakona. U toj točki slijedi razdoblje koje je predstavljeno različitim brojčanim vrijednostima, a svako od tih razdoblja iznosi svjedočanstvo o nizu proročke povijesti koji slijedi nakon nedjeljnog zakona. Neka od tih razdoblja predstavljaju unutarnju liniju crkvene povijesti, a neka vanjsku liniju svijeta koji maršira prema Armagedonu.

Vjerojatno je dobro u ovom trenutku podsjetiti se da odbacujemo primjenu bilo kakvih vremenskih proročanstava u posljednjim danima u smislu da bi predstavljala bilo kakve prepoznatljive datume, sve dok se dan i čas ne objave na kraju zala. Upotrijebit ću dvanaesto poglavlje Daniela kako bih ilustrirao svoju tvrdnju da se proročko vrijeme više ne primjenjuje. U dvanaestom poglavlju nalaze se tri retka koja određuju proročko vrijeme.

I čuh čovjeka odjevena u lan, koji bijaše nad vodama rijeke, kad podiže svoju desnicu i svoju lijevicu prema nebu te se zakle Onim koji živi do vijeka da će to biti za vrijeme, vremena i polovinu vremena; i kad dovrši raspršiti moć svetoga naroda, sve će se to svršiti. Daniel 12,7.

A od vremena kad bude ukinuta svagdašnja žrtva i postavljena grozota pustoši, bit će tisuću dvjesto i devedeset dana. Daniel 12,11.

Blago onomu koji čeka i dođe do tisuću tristo i trideset i pet dana. Daniel 12,12.

Mileriti su ispravno razumjeli svaki od ova tri retka. Ova tri proroštva dio su istina koje predstavljaju temelje. Ipak, mileritsko razumijevanje ovih redaka temeljilo se na primjeni načela dan za godinu. Budući da „vremena više nema“, ovi redci moraju imati i drugu primjenu, jer sva proroštva govore o razdoblju poznoga dažda. Ovi redci moraju imati razumijevanje poznoga dažda koje ne koristi vrijeme za oblikovanje poruke i koje nije u neskladu s mileritskim razumijevanjem tih redaka. Ispravno mileritsko gledište o središnjem retku od ta tri retka, (retku jedanaest), jest da on predstavlja dvostruko razdoblje, koje započinje razdobljem od trideset godina, nakon čega slijedi 1260 godina. Redak jedanaest označuje razdoblje od trideset godina koje prethodi zakonu o nedjelji, kako je prikazano uspostavljanjem gnusobe pustoši.

Dvadeseto poglavlje Daniela jest poglavlje u Božjoj Riječi koje iznosi proces pročišćenja Božjega naroda što se zbiva u posljednjim danima, u vrijeme svršetka, kada se otpećuje jedno proročanstvo iz knjige proroka Daniela. U jedanaestom retku nalazimo proročanstvo koje su pioniri ispravno razumjeli kao razdoblje od trideset godina koje vodi u razdoblje od 1260 godina. U dvanaestom poglavlju sva su tri proročanstva iz redaka sedam, jedanaest i dvanaest zapečaćena do vremena svršetka. U vrijeme svršetka ta tri proročanstva moraju biti otpečaćena, jer Božja Riječ nikada ne zatajuje. Upravo je u tom poglavlju iznesen najjasniji prikaz završetka vremena milosti za ljudski rod u Bibliji, stoga dvanaesto poglavlje sasvim sigurno i još određenije označuje kraj adventizma negoli početak adventizma.

Tri proročanstva u dvanaestom poglavlju Daniela bila su zapečaćena upravo u onom odlomku Svetoga pisma u kojem zapečaćivanje i otpečaćivanje nalaze svoju primarnu proročku definiciju. Ta se tri proročanstva otpećuju u povijesti sto četrdeset i četiri tisuće, jer Alfa i Omega uvijek prikazuju svršetak neke stvari početkom te iste stvari. Ono što je otpečaćeno u trima proročkim razdobljima dvanaestoga poglavlja predstavlja konačno otpečaćivanje Božje proročke Riječi. To je otpečaćivanje izloženo u prvom poglavlju Otkrivenja, kada je Otkrivenje Isusa Krista otpečaćeno, neposredno prije završetka vremena milosti. Jedanaesti redak dvanaestoga poglavlja Daniela pandan je Abramovu i Pavlovu prvom prikazu dvostrukoga proročanstva koje je započelo razdobljem od trideset godina.

Tri proročanstva u Danielu dvanaest simbolična su razdoblja koja se otpećuju u posljednjem vremenu svršetka, a to otpečaćenje vodi do konačnoga očišćenja Božjega naroda. Prvo od ta tri proročanstva daje sam Krist, a kada iznosi to proročanstvo, stoji na vodi odjeven u lan, označujući kraj jednoga proročkog razdoblja prikazanoga kao 1260 godina i određujući kraj toga razdoblja kao kraj raspršenja moći Božjega naroda. Božji narod u posljednjim danima jest sto četrdeset i četiri tisuće, i oni su bili raspršeni.

Krist ne samo da stoji na vodi odgovarajući na jedno pitanje, nego pitanje započinje riječima: „Dokle?“. „Dokle?“ je proročki simbol koji se također postavlja Isusu kada se u trinaestom retku osmog poglavlja Danielove knjige postavlja pitanje: „Dokle?“.

I netko reče čovjeku odjevenu u lan, koji bijaše nad vodama rijeke: Dokle će trajati kraj ovih čudesa?

I čuh čovjeka odjevena u lan, koji bijaše nad vodama rijeke, kad podiže svoju desnicu i svoju lijevicu k nebu te se zakle Onim koji živi do vijeka da će to biti za vrijeme, vremena i polovicu vremena; i kad dovrši raspršiti moć svetoga naroda, sve će se ovo svršiti. Daniel 12:6, 7.

Pitanje postavljeno Isusu, prikazanomu kao čovjek odjeven u lan, u viđenju na rijeci Hiddekel glasi: „Koliko će još trebati do svršetka tih čudesa?“, a u viđenju na rijeci Ulai Isusa, prikazanoga kao Palmoni (taj određeni svetac), pita se: „Dokle će trajati viđenje o svagdašnjoj žrtvi i o prijestupu pustoši, da se i Svetište i vojska predaju gaženju pod noge?“

Sestra White izjavljuje da su viđenja dana Danielu na obalama velikih rijeka Šinara sada u procesu ispunjenja, te je u vezi s obama riječnim viđenjima Isusu postavljeno proročko „pitanje“, koje uvijek kao „odgovor“ donosi nedjeljni zakon. Ipak, oba su odgovora izložena u okviru proročkog vremena, koje je završilo 1844. godine. Pioniri su ispravno prepoznali odgovor na pitanje iz osmoga poglavlja i viđenja rijeke Ulaja, te su razumjeli da je 1798. godina bila vrijeme kada je završilo raspršenje sile Božjega naroda. No nakon 1844. godine, kada je završila „vremenska primjena“ Božje proročke Riječi, proročko pitanje „Dokle?“ ponovno iznosi pionirsko razumijevanje kao „do dvije tisuće i tristo dana; tada će Svetište biti očišćeno pri uskoro dolazećem nedjeljnom zakonu“ i sva će se „čudesa“ u Danielovu završnom viđenju izvršiti kada završi raspršenje svetoga naroda tijekom tri i pol simbolična dana.

Vizija na rijeci Hiddekel u posljednja tri poglavlja Daniela i vizija na rijeci Ulai u poglavljima od sedmog do devetog Sestra White prepoznaje kao „velike rijeke Šinara“. Svi povijesni i biblijski znanstvenici potvrđuju da postoje samo dvije rijeke, i da su obje velike rijeke, koje su povezane sa Šinarom. Te dvije rijeke jesu Tigris (Hiddekel) i Eufrat. Rijeka Ulai nije eufrat Šinara; ona je malen umjetno načinjen kanal u Perziji, a ne u Šinaru. Rijeka Ulai u viziji koja sadrži temelj i središnji stup adventizma nije smještena u Šinaru, pa ipak proročica poistovjećuje Ulai s Eufratom, jednom od velikih rijeka Šinara.

Viđenje na Hiddekelu prikazuje izvanjsku povijest zmaja, zvijeri i lažnoga proroka koji vode svijet prema Armagedonu, a viđenje na Ulaju predstavlja Kristovo djelo u sjedinjenju njegova božanstva s čovjekovom ljudskom naravi. U proročkom smislu nadahnuće koristi rijeku Ulaj kao drugoga svjedoka, zajedno s rijekom Eufratom, kako bi označilo djelo koje Krist izvršava sjedinjujući svoje božanstvo s ljudskom naravi.

Eufrat i Tigris oboje su započeli u Edenu i protežu se cijelom dužinom povijesti saveza. Kada se 22. listopada 1844. ulijevaju u središnji stup adventizma, Eufrat se sjedinjuje s umjetno načinjenim kanalom Ulai kako bi predstavljao sjedinjenje božanstva s čovječstvom, koje se ostvaruje vršenjem vjere u onima koji su prikazani kao sto četrdeset i četiri tisuće. Ulai predstavlja kušnju nad autoritetom Božje proročke Riječi, jer dovodi autoritet Ellen White, koja perzijsku rijeku Ulai poistovjećuje s jednom od velikih rijeka Šinara, u protuslovlje sa stručnjacima ovoga svijeta.

Simbol rijeke Ulai predstavlja kušnju u pogledu čovjekove riječi ili Božje Riječi. Jesu li ljudi u pravu, ili su točne riječi što ih je iznijela sestra White? Predstavlja li rijeka Ulai jednu jedinu rijeku u Perziji, ili predstavlja proročku rijeku koja se sastoji od voda iz Edena pomiješanih s vodama od ljudi?

Može postojati mnogo mogućih rješenja za ovu dilemu koju sam iznio, ali iznijet ću nekoliko razmišljanja kako biste uvidjeli moje stajalište. Jesu li svjetovni povjesničari i teolozi u pravu, a sestra White u krivu? Nitko ne osporava da su „velike rijeke Šinara” Tigris i Eufrat. Dakle, kada sestra White rijeku Ulaj u Perziji označuje kao veliku rijeku Šinara, je li ona lažni prorok? Ili je pravi prorok koji je pogriješio? Koliko pogrešaka pravi prorok može učiniti prije nego što prijeđe granicu i postane lažni prorok? Ili su povjesničari u krivu? Ili je ona zapravo u pravu? Ili su i povjesničari i sestra White oboje u pravu? Izložio sam ovu dilemu sa svrhom da objašnjenje te dileme upotrijebim kao dodatnu točku u vezi s čovjekom odjevenim u lan, koji stoji nad rijekom i kojemu se postavlja pitanje: „Dokle?” u oba viđenja rijeka Hidekela i Ulaja.

U osmom poglavlju Daniela, Daniel se nalazi u Suzi, u Perziji, a Suza leži na rijeci Ulaju, koja, zbog poljoprivredne djelatnosti, obuhvaća prirodnu rijeku, kao i niz umjetno načinjenih akvedukata. Dok Ulaj teče još nekih stotinu i pedeset milja nizvodno, povezuje se sa sutokom rijeka Tigrisa i Eufrata. Tigris i Eufrat, koji su započeli u Edenu, naposljetku se sjedinjuju, a kada se doista spoje, rijeka Ulaj iz Perzije povezuje se na istoj točki. Kada se rijeka Ulaj susretne s močvarnim sustavom Tigrisa na sutoku Tigrisa i Eufrata, Ulaj postaje dijelom vode koja tvori velike rijeke Šinara. Povjesničari su u pravu, a tako je i sestra White.

Kada sestra White poistovjećuje viđenje o Ulaju u osmom poglavlju, ona ukazuje na rijeku poznatu po svom umjetno izgrađenom akvaduktnom sustavu koji povezuje rijeke Tigris i Eufrat, koje predstavljaju dva razdoblja od po 2520 godina, a koja su završila 1798. i 1844. godine.

Drevni naziv za Tigris jest Hiddekel, a u odnosu na Eufrat obje su rijeke proročki izričito smještene tako da su povezane s Asirijom i Babilonom, koji su također označeni kao dva lava što su trebala kazniti Božje stado. Te dvije pustošeće sile predoznačavale su dvije pustošeće sile poganskoga Rima i papinskoga Rima, koje su simboli muškarca i žene, odnosno crkve i države. Poganski Rim bio je muškarac koji je predstavljao državničku vlast, a papinski Rim jest nečista žena crkvene vlasti. Asirija je bila muškarac, a Babilon žena u njihovu proročkom odnosu, čime se Tigris poistovjećuje s muškarcem, a Eufrat sa ženom.

Rijeka Tigris jest rijeka državničke vlasti koja je sezala do 1798., a Eufrat crkvene vlasti sezao je do 1844. Eufrat je morao sezati do 1844., jer se poruka iz 1844. odnosila na Babilon (Eufrat), koji je ponovno pao 1844. godine. Kako je Eufrat 1844. proizveo vodopad, rijeka Ulaj, koja se također pridružila sutoku kao simbol ljudskih djela, sjedinila je svoje vode s vodom druge rijeke. Rijeka državničke vlasti bila je pregrađena 1798., kada je građanska vlast bila oduzeta papinskoj sili. Te iste godine Sjedinjene Države počinju vladati kao zvijer iz zemlje i šesto kraljevstvo biblijskog proroštva. Rijeka Tigris pregrađena je 1798., upravo ondje gdje će država na koncu prisiliti cijeli svijet da sruši branu koja sada zadržava poplave papinskog progonstva, spremne preplaviti svijet kao silna poplava. Taj zid, ili brana, jest zid razdvajanja crkve i države.

Godine 1844. i Eufrat i Ulaj prepoznaju poruku iz 1844. kao pad Babilona, a također i kao upravo ono djelo koje je Krist započeo 1844., kada je, kao Vjesnik Saveza, očistio vode Babilona i ljudska djela iz naroda koji je trebao ući u Njegovo Svetište — naroda koji je trebao biti očišćen prije nego što uđe u Svetinju nad svetinjama. Konačno čišćenje toga naroda izvršeno je kišom koja se izlila

pod porukom Ponoćnoga poklika, a te kišne kapi poruke Ponoćnoga poklika bile su destilirane iz voda Tigrisa, kao što su mileriti prepoznali papinski Rim i 1798. godinu, i kao što su prepoznali pad Babilona te bili očišćeni unaprijed, prije zatvorenih vrata, tom porukom, ili, moglo bi se reći — očišćeni kišom koja je došla iz destiliranih voda rijeke Ulaja, Tigrisa i Eufrata, dok su iznosili poruku iz Daniela 8,14 i ispunjavali poruku Ponoćnoga poklika prije otvaranja protuobličnoga Dana pomirenja.

Kad Krist u sedmom retku dvanaestoga poglavlja Daniela stoji nad vodama Hiddekela, on stoji nad vodama Tigrisa, vodama državničke politike u viđenju koje ocrtava završne pokrete ljudske državničke politike koji vode k svršetku vremena milosti. On ondje stoji odgovarajući na pitanje iz prethodnoga retka, upravo kao što u viđenju rijeke Ulaj čovjek odjeven u lan, koji je ondje Palmoni, Divni Brojitelj, daje odgovor na pitanje iz prethodnoga retka. U oba slučaja dijalog je nebeski dijalog između anđela i Krista, a u oba slučaja pitanje glasi: „Dokle?”

Odgovor glasi: do 2300 dana; u osmom i dvanaestom poglavlju to je „vrijeme, vremena i pola vremena“. Odgovor se razumije kao 2300 godina i 1260 godina, ali je 1844. godine Bog postavio zabranu na primjenu vremena unutar proročke poruke, jer vremena više nema. Koji je odgovor Palmonija, čovjeka odjevena u lan, za Njegov posljednji naraštaj? Pitanje „Dokle?“ pokazano je na mnogim svjedocima kako bi se utvrdilo da je nedjeljni zakon odgovor na to pitanje; čisti li se, dakle, Svetište pri nedjeljnom zakonu i završavaju li se „sva ta čudesa“ pri nedjeljnom zakonu? Koja su to „čudesa“ koja se završavaju pri nedjeljnom zakonu, i kada su ta „čudesa“ započela?

Tada ja, Daniel, pogledah, i gle, stajahu druga dvojica, jedan s ove strane obale rijeke, a drugi s one strane obale rijeke. I jedan reče čovjeku odjevenomu u lan, koji bijaše nad vodama rijeke: Dokle će trajati do svršetka ovih čudesa?

I čuh čovjeka odjevena u lan, koji bijaše nad vodama rijeke, kad podiže svoju desnicu i svoju lijevicu k nebu te se zakle Onim koji živi do vijeka da će to biti za vrijeme, vremena i pol vremena; i kad dovrši raspršiti moć svetoga naroda, sve će se to svršiti. Daniel 12,5–7.

Simbolično pitanje: „Dokle?“ označuje nedjeljni zakon, a anđeo nije upitao kada će biti nedjeljni zakon, nego kada će biti kraj čudesima. „Čudesa“ završavaju pri nedjeljnom zakonu, pa što su onda čudesa koja vode do nedjeljnoga zakona? Ili, da budemo određeniji, što su ta „čudesa“ prikazana u viđenju danom kraj Hiddekela, opisana u desetom do dvanaestom poglavlju? Ako možemo utvrditi što su „čudesa“, možda ćemo ustanoviti kada „čudesa“ počinju. U Danielu 10 Gabriel izričito označuje koja je bila njegova svrha u njegovu ophođenju s Danielom tijekom viđenja.

Sada sam došao da ti dam razumjeti što će zadesiti tvoj narod u posljednjim danima; jer je viđenje još za mnoge dane. Daniel 10,14.

Gabrijel je došao da Božjem narodu omogući razumjeti što će ih snaći u posljednje dane. Pretpostaviti da su proročanstva u dvanaestom poglavlju Daniela mileriti ispravno razumjeli, ali se tim priznanjem služiti da bi se zanijekala primjena toga poglavlja na posljednje dane — znači osujetiti svrhu koju je Gabrijel izričito naveo. Jednom kada Gabrijel započne proročki prikaz u prvom retku jedanaestog poglavlja pa sve do trećeg retka dvanaestog poglavlja, povijest koja je

ondje prikazana jesu vanjski proročki detalji o tome kako zmaj, zvijer i lažni prorok vode svijet u Armagedon. U poglavlju postoje odlomci koji opisuju progon Božjega naroda, ali povijest jedanaestog poglavlja prije svega je vanjsko otkrivenje. To znači da deseto i dvanaesto poglavlje predstavljaju alfa i omegu unutar Danielova završnog viđenja, jer za razliku od jedanaestog poglavlja oba opisuju unutarnju poruku koja označuje pečačenje sto četrdeset i četiri tisuće. Središnje poglavlje jest pobuna čovječanstva, prikazana kraljem sa sjevera, papom u Rimu, a alfa poglavlje, deseto, zajedno s omega poglavljem, dvanaestim, označuju unutarnje iskustvo sto četrdeset i četiri tisuće u posljednje dane. Sva tri poglavlja vode prema završetku vremena milosti; alfa poglavlje započinje strahom Božjim koji razdvaja dvije skupine štovatelja, a do kraja poglavlja Daniel prima udvostručenje sile, čime se označuju poruke prvoga i drugoga anđela. Dvanaesto poglavlje jest omega poglavlje i ono označuje sudsku poruku trećega anđela.

Jedanaesto poglavlje iznosi pobunu čovječanstva od razorenja Jeruzalema pa sve do završetka vremena milosti, što je, prema sestri White, prikaz završetka vremena milosti na svršetku svijeta. Daniel 11 započinje razorenjem Jeruzalema, jer je Daniel bio jedan od onih koji su odvedeni u Babilon tijekom trostrukog razorenja Jeruzalema, koje je predočavalo razorenje istoga grada 70. godine po Kr., a zatim ponovno u posljednjim danima, kako je predstavljeno svijetom.

Dva doslovna razorenja Jeruzalema koja su se zbila na isti dan u godini, u razmaku od šest stotina šezdeset i pet godina. Ta su dva razorenja bila razorenja grada u kojem se Kovčeg trebao nalaziti. Šilo je posjedovao ista proročka obilježja i predstavlja prvo razorenje grada u kojem se nalazila Božja prisutnost, ili se trebala nalaziti. Kada sestra White upotrebljava razorenje Jeruzalema kao simbol razorenja posljednjih dana, ona daje komentar na Kristovu propovijed o razorenju Jeruzalema.

Šilo, razorenje Jeruzalema pod Nabukodonozorom i Titom, tri su svjedoka posljednjih dana, kako su predstavljeni razorenjem Božjega grada. Šilo je poruka prvoga anđela, koja uči da se treba bojati Boga, što Eli nije činio, i dati Mu slavu, što Eli nije činio, jer je došao čas Njegova suda. Poruka drugoga anđela jest mjesto gdje nalazimo udvostručenje, prikazano Nabukodonozorom i Titom. Treće razorenje Jeruzalema, u posljednjim danima, zbiva se na svršetku vremena milosti, što je svršetak suda.

Jedanaesto poglavlje jest vanjska povijest poruka trojice anđela. Smješteno je između viđenja razdvajanja u desetom poglavlju i triju osnažujućih dodira koji se zbivaju dvadeset i drugoga dana Danielova viđenja. To znači da će i dvanaesto poglavlje govoriti o unutarnjoj priči onoga što će zadesiti Božji narod u posljednjim danima. To također znači da je svjetlo unutar dvanaestoga poglavlja dvadeset i dva puta sjajnije od svjetla u desetom poglavlju.

U viđenju o Ulaju Kristu je također bilo postavljeno pitanje: „Dokle?” Prethodnih dvanaest redaka, koji vode do pitanja u trinaestom retku, određivali su izvanjsku proročku povijest koja predstavlja važne pojedinosti o silama biblijskog proroštva. Tih dvanaest redaka jednostavno su ponavljali i proširivali povijest prikazanu u sedmom poglavlju. Proročka povijest izložena u tim redcima ponavlja se i proširuje u jedanaestom poglavlju, počevši od vremena Medijaca i Perzijanaca. Posljednja polovica osmog poglavlja i cijelo deveto poglavlje predstavljaju Božji narod posljednjih

dana po proroku Danielu. Viđenje proročke povijesti koje se nalazi u viđenju o rijeci Ulaj u trima poglavljima, zajedno s prikazom Božjega naroda u tim poglavljima kroz Danielovu interakciju s Gabrijelom, alfa je i omega poglavlja od deset do dvanaest.

Budući da je Hiddekel omega, a Ulaj alfa, sila predstavljena svjetlošću koja se otpećuje u dvanaestom poglavlju, kada nastupi vrijeme svršetka, dvadeset i dva puta je sjajnija od viđenja koje je središnji stup i temelj adventizma. Budući da je tomu tako, svjetlost Danielova posljednjeg viđenja izravno se prepoznaje kao svjetlost povezana s Božjim narodom u posljednjim danima. Kada anđeo upita čovjeka odjevena u lan: „Dokle?” do kraja tih čudesa, čudesa su oni koji će sjati kao zvijezde u vijeke vjekova, dok povijest Abramova saveza odjekuje zapovijedu Abramovu da pogleda prema zvijezdama. Čudesa u Danielu dvanaest jesu preobrazba ljudskih bića u stijeg sto četrdeset i četiri tisuće.

U ranijoj točki utvrdili smo da jedanaesti redak dvanaestog poglavlja Daniela označava proročko razdoblje koje se sastoji od dvaju razdoblja, od kojih je prvo trideset godina. Kako bih stavio pravilan naglasak na jedanaesti redak, obratio sam se sedmom retku da pokažem Kristovu izravnu uključenost u čudesa koja On ostvaruje među svojim narodom u posljednjim danima.

Vraćajući se na jedanaesti redak, želim vas podsjetiti da Gabriel dvanaesto poglavlje izravno naziva „posljednjim danima“. U danima sto četrdeset i četiri tisuće, u danima u kojima su zapečaćeni i stupaju u Savez s Bogom, prema knjizi proroka Daniela, bit će poruka koja je otpećana i koja će narasti u glasan poklič. Ta je poruka u dvanaestom poglavlju predstavljena kroz tri različita proročka razdoblja, koja su već bila određena od strane milerita, a potom potvrđena po Duhu proroštva. Ta tri razdoblja ne predstavljaju vrijeme, jer je isti onaj anđeo koji u dvanaestom poglavlju podiže obje ruke prema nebu, u Otkrivenju deset podigao jednu ruku prema nebu i zakleo se da vremena više neće biti. Ta objava iz 1844. znači da su tri proročka razdoblja u Danielu 12 simbolična razdoblja koja nisu namijenjena predstavljati vrijeme.

Stoga, kada je srednje simboličko proročko razdoblje u Danielu dvanaest dvostruko razdoblje koje započinje s trideset godina upravo u onom poglavlju u kojem ustaje Mihael, tada znate da je dvostruko razdoblje koje počinje s trideset godina savršeno ispunjenje Abramova alfa-proročanstva. Omega vremenskog proročanstva, koje započinje povijest Saveza u smislu izabranoga naroda, doseže svoje savršeno ispunjenje u istom poglavlju koje je vrhunac Danielova svjedočanstva o onome što će zadesiti Božji narod u posljednjim danima.

U vrijeme svršetka knjiga proroka Daniela biva otpećana, a svjetlo koje iz toga proizlazi zapećuje Božji narod. U vrijeme svršetka knjiga proroka Daniela biva otpećana, a svjetlo koje iz toga proizlazi predstavljeno je trima proročkim razdobljima unutar posljednjega poglavlja Daniela. To je poglavlje omega triju poglavlja koja sačinjavaju viđenje o Hiddekelu, a viđenje o Hiddekelu jest omega trima poglavljima koja predstavljaju alfu riječnih viđenja u Danielu. Rijeke koje su započele u Edenu naposljetku su dospjele do Daniela, a potom ih je Božja proročka Riječ dovela do mileritskoga pokreta prvoga i drugoga anđela, alfa-pokreta dvaju pokreta triju anđela. Tisuću dvjesto devedeset godina iz jedanaestoga retka omega su Abramovu i Pavlovu proročanstvu o 430 godina.

Prije nego što nastavimo u Danielu dvanaest i njegovoj vezi s Abramovim proročanstvom, dobro je prisjetiti se tko je bio Pavao. Pavao nije bio samo apostol poganima, nego je, jednako tako važno, svoju poruku iznosio kroz Božju proročku Riječ. Još važnije od toga jest da je Pavao bio dispenzacijski prorok. Dispenzacijski prorok jest prorok podignut da vodi Božji narod iz jedne dispenzacije u drugu, poput Mojsija, od štovanja na žrtveniku do štovanja u Svetištu; Ivana Krstitelja; od zemaljskog Svetišta do nebeskog Svetišta. Pavao je zabilježio više podataka i pravila o primjeni doslovnoga na duhovno nego svi ostali biblijski pisci zajedno, i to daleko više! Bio je podignut da objasni prijelaz s doslovnoga na duhovno u kontekstu Božjega saveznog naroda.

Pavao je povezujuća spona između saveznih obećanja Abrahamovu izabranom narodu, u času kada je taj izabrani narod prešao iz doslovnoga u duhovni. Ako niste utvrđeni u razumijevanju uloge koju je Pavao imao u saveznoj povijesti, možda nećete uvidjeti koliko je božanski primjereno to što je proročanstvo o Božjem savezničkom narodu, pri njegovu prvom pojavljivanju, dvostruko vremensko proročanstvo koje započinje razdobljem od 30 godina. Jedno je proročanstvo uspostavio otac izabranoga naroda, a kada su oni prešli u duhovni izabrani narod, bio je podignut jedan dispenzacijski prorok da prepozna i objasni taj prijelaz te također da potvrdi Abramovo vremensko proročanstvo drugim svjedokom iz Novoga zavjeta, usklađenim s prvim svjedokom iz Staroga zavjeta. Abram na početku, a zatim Pavao na kraju, predodnačuju značenje 1290 posljednjih dana.

Nastavit ćemo u sljedećem članku.

„Zaharijino viđenje Jošue i Anđela primjenjuje se s osobitom silinom na iskustvo Božjega naroda u završnim prizorima velikoga Dana pomirenja. Crkva ostatka tada će biti dovedena u veliku kušnju i nevolju. Oni koji drže Božje zapovijedi i vjeru Isusovu osjetit će gnjev zmaja i njegovih četa. Sotona ubraja svijet među svoje podanike; stekao je vlast čak i nad mnogima koji se nazivaju kršćanima. No ovdje je jedna malena skupina koja se odupire njegovoj vrhovnoj vlasti. Kad bi ih mogao izbrisati sa zemlje, njegova bi pobjeda bila potpuna. Kao što je utjecao na poganske narode da unište Izraela, tako će u bliskoj budućnosti potaknuti opake sile zemlje da unište Božji narod. Od ljudi će se zahtijevati da iskažu poslušnost ljudskim odredbama kršeći božanski zakon.“

„Oni koji su vjerni Bogu bit će ugrožavani, optuživani, stavljeni izvan zakona. Bit će ‘izdani i od roditelja, i braće, i rodbine, i prijatelja’, čak do smrti. Luka 21,16. Njihova je jedina nada u Božjoj milosti; njihova je jedina obrana molitva. Kao što je Jošua molio pred Anđelom, tako će i crkva ostatka, slomljena srca i nepokolebljive vjere, moliti za oprost i izbavljenje po Isusu, svojem Zastupniku. Oni su potpuno svjesni grešnosti svojega života, vide svoju slabost i nedostojnost; i spremni su očajavati.“

„Napastnik stoji pokraj njih da ih optuži, kao što je stajao da se suprotstavi Jošui. On ukazuje na njihove prljave haljine, na njihove manjkave karaktere. On iznosi njihovu slabost i ludost, njihove grijehe nezahvalnosti, njihovu nesličnost Kristu, koja je obeščastila njihova Otkupitelja. On ih nastoji prestrašiti mislju da je njihov slučaj beznadan, da se mrlja njihove nečistoće nikada neće oprati. Nada se da će tako uništiti njihovu vjeru kako bi popustili njegovim kušnjama i odvratili se od svoje odanosti Bogu.“

„Sotona točno poznaje grijeh na koje je naveo Božji narod da ih počini te iznosi svoje optužbe protiv njih, izjavljujući da su svojim grijesima izgubili božansku zaštitu i tvrdeći da ima pravo uništiti ih. Proglašava da jednako kao i on sami zaslužuju biti isključeni iz Božje naklonosti. ‘Jesu li to’, kaže on, ‘ljudi koji trebaju zauzeti moje mjesto na nebu i mjesto anđela koji su se sa mnom sjedinili? Ispovijedaju da slušaju Božji zakon; ali jesu li držali njegove odredbe? Nisu li više ljubili sebe nego Boga? Nisu li svoje vlastite interese stavili iznad Njegove službe? Nisu li ljubili ono što je od svijeta? Pogledajte grijeh koji su obilježili njihov život. Promatrajte njihovu sebičnost, njihovu zlobu, njihovu međusobnu mržnju. Hoće li Bog protjerati mene i moje anđele iz svoje prisutnosti, a ipak nagraditi one koji su bili krivi za iste grijeh? To ne možeš učiniti, o Gospodine, po pravdi. Pravda zahtijeva da se protiv njih izrekne osuda.’”

„Ali premda su Kristovi sljedbenici sagriješili, nisu se predali da budu pod vlašću sotonskih sila. Pokajali su se za svoje grijeh i tražili Gospodina u poniznosti i skrušenosti, a božanski Zastupnik zauzima se za njih. Onaj koji je najviše bio zlostavljan njihovom nezahvalnošću, koji poznaje njihov grijeh, a također i njihovo pokajanje, izjavljuje: ‘Gospodin neka te ukori, o Sotono. Dao sam svoj život za ove duše. Urezane su na dlanovima mojih ruku. Možda imaju nedostatke karaktera; možda su podbacili u svojim nastojanjima; ali pokajali su se, i ja sam im oprostio i primio ih.’”

Sotonini su nasrtaji siloviti, njegove su obmane podmukle; ali Gospodnje je oko na Njegovu narodu. Njihova je nevolja velika, plamenovi peći kao da će ih upravo progutati; ali Isus će ih izvesti kao zlato okušano u ognju. Njihova će se zemaljskost ukloniti, kako bi se po njima Kristova slika mogla savršeno očitovati.

„Ponekad se može činiti da je Gospod zaboravio pogibli svoje crkve i nepravdu koju joj nanose njezini neprijatelji. Ali Bog nije zaboravio. Ništa na ovome svijetu nije tako drago Božjemu srcu kao Njegova crkva. Nije Njegova volja da svjetovna politika iskvari njezin zapis. On ne prepušta svoj narod da bude nadvladan Sotoninim kušnjama. Kaznit će one koji Ga pogrešno predstavljaju, ali će biti milostiv svima koji se iskreno kaju. Onima koji Ga prizivaju za snagu radi izgradnje kršćanskoga karaktera, dat će svu potrebnu pomoć.“

„U vrijeme svršetka Božji će narod uzdisati i plakati zbog gadosti koje se čine u zemlji. Sa suzama će opominjati zle na njihovu pogibelj što gaze božanski Zakon, i s neizrecivom će se žalošću poniziti pred Gospodinom u pokajanju. Zli će se rugati njihovoj žalosti i ismijavati njihove ozbiljne opomene. Ali tjeskoba i poniženje Božjega naroda nepogrešiv su dokaz da ponovno zadobivaju snagu i plemenitost karaktera izgubljene kao posljedicu grijeha. Upravo zato što se približavaju Kristu, što su im oči uprte u Njegovu savršenu čistoću, tako jasno razabiru krajnju grešnost grijeha. Krotkost i poniznost uvjeti su uspjeha i pobjede. Kruna slave čeka one koji se prigibaju podno križa.“

„Božji vjerni, molitveni ljudi su, tako reći, zatvoreni s Njime. Oni sami ne znaju koliko su sigurno zaštićeni. Potaknuti od Sotone, vladari ovoga svijeta nastoje ih uništiti; ali kad bi se oči Božje djece otvorile kao što su se otvorile oči Elizejeva sluga u Dotanu, vidjeli bi anđele Božje utaborene oko njih, kako obuzdavaju čete tame.

„Dok Božji narod pred Njim muči svoje duše, vapeći za čistoćom srca, izdaje se zapovijed: ‘Skinite s njega haljine nečiste’, a izgovaraju se riječi ohrabrenja: ‘Vidi, skinuo sam s tebe tvoju krivicu i zaodjenut ću te svečanim haljinama.’ Zaharija 3,4. Besprijeckorna haljina Kristove pravednosti polaže se na kušanu, napastovanu, vjernu Božju djecu. Prezreni Ostatak odijeva se u slavu odjeću da se više nikada ne okalja pokvarenošću svijeta. Njihova imena ostaju zapisana u Janjetovoj knjizi života, ubrojena među vjerne svih vjekova. Oduprli su se lukavstvima varalice; rik zmaja nije ih odvratio od njihove vjernosti. Sada su zauvijek sigurni od spleta kušača. Njihovi grijesi prenose se na začetnika grijeha. Na njihove se glave stavlja ‘čista kapa’.“

„Dok je Sotona iznosio svoje optužbe, sveti anđeli, nevidljivi, prolazili su amo-tamo, stavlajući na vjerne pečat živoga Boga. To su oni koji stoje na gori Sionu s Janjetom, imajući ime Očevo napisano na svojim čelima. Oni pjevaju novu pjesmu pred prijestoljem, onu pjesmu koju nitko ne može naučiti osim stotinu četrdeset i četiri tisuće otkupljenih sa zemlje. ‘To su oni koji slijede Janje kamo god ono ide. Oni su otkupljeni između ljudi kao prvina Bogu i Janjetu. I u njihovim se ustima ne nađe prijevare, jer su bez mane pred prijestoljem Božjim.’ Otkrivenje 14:4, 5.”

„Sada se doseže potpuno ispunjenje riječi Anđela: ‘Čuj sada, Jošua, veliki svećeniče, ti i tvoji drugovi koji sjede pred tobom: jer oni su ljudi kojima se drugi čude; jer, evo, izvest ću Svojega Slugu, Izdanak.’ Zaharija 3,8. Krist se otkriva kao Otkupitelj i Izbavitelj svojega naroda. Sada su doista ostatak ‘ljudi kojima se drugi čude’, jer suze i poniženje njihova hodočašća ustupaju mjesto radosti i časti u prisutnosti Boga i Janjeta. ‘U onaj dan Izdanak Jahvin bit će krasan i slavan, i plod zemlje bit će izvrstan i lijep onima koji su umakli od Izraela. I dogodit će se da će se onaj koji ostane na Sionu i onaj koji preostane u Jeruzalemu zvati svetim, svaki koji bude zapisan među živima u Jeruzalemu.’ Izaija 4,2.3.” Proroci i kraljevi, 587–592.